

Õiguskantsleri Kantselei

Hando Tõnumaa
hando@telegram.ee

Teie 22.09.2022 nr

Meie 11.10.2022 nr 14-1/221422/2205277

Härra Hando Tõnumaa

Küsisite, kas õiguskantsleril on plaanis algatada menetlus koroonameetmete jõustamiseks läbi viidud inimõigusi rikkuvate kuri- (ja väär)tegude uurimiseks ja kui mitte, siis miks.

Väärtegude¹ kohtuvälise menetluse ja kohtumenetluse kord ning väärteo eest kohaldatud karistuse täitmisele pööramise kord on sätestatud [väärteomenetluse seadustikus](#), kuritegude kohtueelse menetluse ja kohtumenetluse kord ning kriminaalasjas tehtud lahendi täitmisele pööramise kord [kriminaalmenetluse seadustikus](#).

Väärteo tunnuste ilmnemisel on kohtuväline menetleja kohustatud alustama ja läbi viima väärteomenetluse, kui tegu ei ole vähetähtis või puuduvad väärteomenetlust välistavad asjaolud (vt VTMS § 3¹). Kohtuväline menetleja on täidesaatva riigivõimu volitustega asutus (nt Politsei- ja Piirivalveamet) või valla- ja linnavalitsus (VTMS § 9).

Kuriteo asjaolude ilmnemisel on uurimisasutus (nt Politsei- ja Piirivalveamet, Kaitsepolitseiamet jt) ja prokuratuur kohustatud toimetama kriminaalmenetlust, kui puuduvad kriminaalmenetlust välistavad asjaolud või kui puudub alus kriminaalmenetlus lõpetada (vt KrMS § 6, uurimisasutuse kohta vt § 31, uurimisalluvuse kohta vt § 212).

Seega on seaduses nimetatud, millised ametiasutused viivad läbi väärteo- või kriminaalmenetlust.

Kui isiku arvates on toime pandud väär- või kuritegu, tuleb pöörduda pädeva ametiasutuse poole (väärteomenetluse alustamise ja väärteoteate esitamise kohta vt VTMS § 58 jj, kriminaalmenetluse alustamise ja kuriteoteate esitamise kohta vt KrMS § 193 jj). Väärteo- ja kriminaalmenetluse alustamata jätmist on võimalik vaidlustada lõppastmes kohtus.

Õiguskantslerile ei ole antud väärteo- ja kriminaalmenetluse läbiviimise pädevust. Sestap ei saa õiguskantsler algatada süüteo tunnuste ilmnemisel väärteo- ega kriminaalmenetlust.

Õiguskantsler saab tegutseda üksnes oma ametiülesannete raames. Õiguskantsleri ülesanded on sätestatud põhiseaduses (vt § 139 jj) ja [õiguskantsleri seaduses](#). Õiguskantsleri tegevuse kohta seoses koroonaviiruse pandeemiaga saate lugeda aastaülevaatest (vt

¹ Väärteo ja kuriteo kohta vt [karistusseadustiku](#) § 3.

www.oiguskantsler.ee/ylevaade2020/oigusriik-eriolukorras,
www.oiguskantsler.ee/ylevaade2021/oigusriik#p1,
www.oiguskantsler.ee/ylevaade2022/pandeemia).

Loodetavasti on selgitustest abi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Lekko
õigusteenistuse juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel

Kristel Lekko 693 8443
Kristel.Lekko@oiguskantsler.ee